

MARS 2005

Aktstycket

Medlemsblad från ArkivCentrum Örebro län

Danspolletter ur Brunnsparkens arkiv.

Verksamhetsberättelse 2004 för Folkrörelsernas arkiv i Örebro län

Möten

Styrelsen har under året haft tre sammanträden, arbetsutskottet ett. Årsmötet hölls den 31 mars på Frälsningsarmén i Örebro med 75 personer närvarande, därav 53 ombud från medlemsorganisationerna.

Kvällen avslutades med en bejublad musikteaterföreställning kallad »Mormors vind« av en tre personers ensemble av lärare från Örebro kulturskola.

Organisation

Arkivet är medlem i Folkrörelsernas arkivförbund, Föreningen Bergslagsarkiv, Örebro läns idrottshistoriska sällskap, Svenska Arkivsamfundet, Svenska Historiska föreningen, Historielärarnas förening och Föreningen Liv i Sverige. Arkivet är sedan den 1 september kansli åt Folkrörelsernas arkivförbund.

Yvonne Bergman är kassör i Folkrörelsernas arkivförbund och ingår också i arkivförbundets ekonomigrupp. Vidare är hon medlem i styrgruppen för Gräv på nytt-projektet, ett samarbetsprojekt mellan arkivförbundet, ABF och Arbetslivsmuseernas samarbetsråd. *Yvonne Bergman* är också suppleant i Örebro läns hembygdsförbunds styrelse och ledamot i Sveriges hembygdsförbunds arkivgrupp och kassör i Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län.

Håkan Henriksson är ledamot i Folkrörelsernas arkivförbunds IT-grupp och revisor i Bergs-

lagsarkiv.

Göran Henrikson är ordförande för Madli Kurdves minnesfond för nordiskt och baltiskt arkivsamarbete. *Henrikson* är sammankallande i Folkrörelsernas arkivförbunds valberedning. *Henrikson* är också ledamot i Föreningen Bergslagsarkivs styrelse samt i styrelserna för Riseberga Rediviva, Stiftelsen Saxons Närkesarkiv, Sällskapet Örebro stads- och länsbiblioteks vänner samt ordförande för Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län.

Medlemmar

Arkivets medlemsutveckling är efter en minskning under 2001 och 2002 sedan 2003 sakta på väg uppåt. 12 organisationer har anslutit sig och 10 medlemmar har på grund av nedläggningar eller sammanslagningar avförts under året. Vid årets ingång fanns 462 medlemmar och vid dess slut 464.

Nya medlemmar

Örebro läns bygdegårdsdistrikt
Then Gyldene Dolmens Orden
Sveriges Dövhistoriska Sällskap
Karlskoga lottakår
Föreningen Folkets Hus i Rofors
Örebro fiolbyggareklubb
Örebro lottakår
Örebro Rotaryklubb
Läns-Postens Tidningsförening ek för
Sköllersta-Pålsboda ekumeniska råd
Kristdemokratiska ungdomsförbundet
Örebro län
Damernas Concordia

Avförda medlemmar

Karlskoga-Degerfors Motorklubb
Lokalföreningen 1741 P Fjällstedt av
IOGT-NTO, Järnboås
Karlskoga Filmstudio
Karlskoga Centerkvinnor
Hällefors Missionsförsamling
Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Poliskåren i Örebro Sparkassa
Lokalföreningen 2126 Ny Förhoppning
av IOGT-NTO, Blixterboda
ABF Södra Närke
Örebro Nykterhetsförbund

Personal

Göran Henrikson, *Yvonne Bergman* och *Bo Fransson* har arbetat heltid under 2004. *Håkan Henriksson* har arbetat heltid hela året, varav fyra månader åt Örebro läns företagsarkiv.

Karin Sjöstedt har arbetat deltid i början av 2004 och därefter varit sjukskriven större delen av året. Hon slutade på arkivet vid 2004 års utgång. *Gun Strandh* har haft arbetspraktik under hela 2004 och *Sören Gunnarsson* från den 13 september och året ut. *Eva Dahlström* arbetade heltid under första halvåret och *Olle Bergström* har som tidigare år arbetat ideellt på arkivet under 2004. *Per Roth* och *Magnus Jerlström* arbetade på timarvodesbasis under första halvåret.

Stefan Andersson var praktikant på ArkivCentrum mellan den 25 maj och den 2 juli.

På ArkivCentrum arbetar de bägge arkivföreningarna Folkrörelsernas arkiv och Örebro läns företagsarkiv på ett väl integrerat sätt. Det innebär att Företagsarkivets personal i hög grad

Arkivets styrelse

Arbetsutskott

Ordförande	Thord Strömberg, Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län
Vice ordförande	Bo Zetterlund, Örebro läns bildningsförbund
Sekreterare	Göran Henrikson, arkivchef, adjungerad
Kassör	Inger Martinsson Hans Lundell, Karlskoga bildningsråd Ragnar Åberg, Örebro kristna samarbetsråd

Övriga

Lennart Bondesson, Kristdemokraterna Örebro
Helge Hagberg, Örebro socialdemokratiska arbetarekommun
Gunilla Lindholm, Örebro kommunaltjänstemannaförening
Elisabeth Rapp, Örebro kommun
Conny Sandberg, Örebro läns hembygdsförbund
Lasse Sjöberg, Örebro läns landsting

Ersättare

Christer Blohm, Örebro Sportklubb Alliansen
Arne Christianson, Örebro läns landsting
Gerd Engman, NHR Örebro län
Inga Hedberg Helgesson, Örebro kommun
Sedin Keljalic, Verdandi Hallsberg
Helli Malers, Kulturcentralen, Örebro
Lars B Stenström, Örebro Södra Rotaryklubb
Evyv Åhman-Nilsson, LO-distriktet Örebro län

Revisorer

Ordinarie

Lennart Andersson, Studieförbundet Vuxenskolan i Örebro län
Arild Wanche, NBV Örebro län

Ersättare

Carl Axel Andersson, Järnvägsanställdas Helynkerhetsförbund, Hallsberg
Björn Hagel, Örebro ABF-avdelning

Valberedning

Ingrid Svedlund, Hallsbergs socialdemokratiska arbetarekommun (sammankallande)
Göran Henrikson, adjungerad
Bengt Persson, Sällskapet Gamla Örebro
Mona Granath, Örebro Röda korskrets

har varit med och delat på arbetet på ArkivCentrum, inte minst när det gäller servicen mot besökare och forskare.

En god personalsituation under några år ändrades under 2003 då *Magnus Jerlström* och

Per Roth tvingades sluta. Tyvärr har de bägge arkivföreningarnas extrainkomster och uppdrag inte räckt till att ha extrapersonal för arkivverksamheten engagerad på heltid under förra verksamhetsåret. En persons lång-

tidssjukskrivning har också varit kännbar. Därför har de praktikanter som tjänstgjort på arkivet varit mycket betydelsefulla tillskott i en pressad situation. Arkivet är extremt beroende av sina medarbetare och det finns få marginaler att spela med.

Den ökade efterfrågan på ArkivCentrums tjänster och den höga profil på institutionen som de bägge arkivföreningarna gemensamt söker hålla ställer stora krav personalens krafter och uthållighet. Belastningen på personalen är fortsatt stor.

Ekonomi

Arkivets kostnader finansierades under året till sin huvuddel (48,1%) av Örebro läns landsting (2003 – 47,1%). Arkivchefen samt en hel och en trefjärdedels-tjänst finansieras direkt av landstinget. Arkivet självt har finansierat resterande fjärdedelen på landstingstjänsten samt 11 månaders arbete fördelat på 2 personer. Arkivets självfinansieringsgrad var under året 19,2% (2003 – 14,6%).

Örebro kommun och Nämnden för enskilda arkiv är också två viktiga bidragsgivare till verksamheten. Kultur- och medborgareförvaltningens i Örebro bidrag till arkivet är viktigt men underdimensionerat. Under året har det minskat med 10% och motsvarar med 193500 kr plus projektbidrag på 20000 kr endast 6,1% av omsättningen (2003 – 7,9%). Minskningen av bidraget kommer att fortsätta med ytterligare 10% under 2005.

Staten ger, via Riksarkivet, liksom till andra länskulturorganisationer ett grundbidrag som under året belöpte sig till 234227 kr (2003 – 224409 kr).

Den insats som arkivets egna medlemsorganisationer står för genom sina medlems- och hyllavgifter är helt avgörande för föreningens ställning och en av grundpelarna i verksamheten. Under föregående år var intäkten sammantaget 373 950 kr (2003 – 365 524 kr).

En stor ekonomisk satsning under 2004 har varit utgivandet av boken »Det var dans i Folkets Park«. Projektet har dragit en kostnad på 391 000 kr. Hälften av dessa har täckts av 2004 års försäljning av boken. Resten av kostnaderna kommer att täckas av försäljningen under 2005.

Så länge intäkterna från bi-dragsgivarna inte stiger är arkivet starkt beroende av ökande egna inkomster såsom medlems- och hyllavgifter, kurser, försäljning, projekt och uppdragsinkomster.

Årets verksamhet har genererat ett överskott på 5 000 kr.

För detaljer i ekonomin hänvisas till sammanställningarna på s 5–7.

Spännande leveranser

Under 2004 har 165 (2003 – 202) leveranser inkommit till arkivet med en sammanlagd volym på 87,37 hyllmeter (2003 – 71,45). Det är minskning i fråga om antal men en höjning i fråga om volym.

Om man ser till materialet ur geografisk synpunkt så dominerar leveranserna volymmässigt av arkiv från riksorganisationer. De utgör 41 % (2003 – 4,3). Arkiv från länsorganisationer utgör 5 % (2003 – 16,5) av den inkomna volymen. Andelen material från föreningar i länets kommuner domineras av Örebro kommun

som står för 41 % (2003 – 47) av det totala inflödet. Material från övriga kommuner utgör 13 % (2003 – 11,71). Förklaringen till den höga andelen för riksorganisationer är en stor leverans från Svenska Tyngdlyftningsförbundet.

Om man ser på det inkommande materialet ur organisationssynpunkt så dominerar ovanligt nog handlingarna från idrottsorganisationerna volymmässigt med 34 % (2003 – 3,4). Därefter kommer den kategori som vanligast är den dominerande: de sk övriga organisationerna med 28,6 % (2003 – 39). Därefter kommer de religiösa organisationernas material som utgjorde 14,2 % (2003 – 11,7). De

Tyngdlyftarna levererade sina handlingar till ArkivCentrum.

politiska organisationernas material utgjorde 4,33 % (2003 – 3,4). De följdes av fackliga organisationer med 2,0 % (2003 – 7,8). Övriga kategorier ligger alla kring 1 % av den samlade volymen.

De tre största leveranserna utgjordes av arkiven från Svenska Tyngdlyftningsförbundet 23,7 hm, Läns-Postens Tidningsförening ekonomisk förening 6,48 hm samt Sveriges Dövhistoriska Sällskap 5,80 hm.

Spännvidden i materialet är omfattande och täcker in det mesta från de klassiska folkrörelserna till ordenssällskap och personarkiv. Här ett axplock av arkiv: Skänegillet i Örebro, Betaniahemmets Zulumission, Örebro Rotaryklubb, Daghemmet Fasanens föräldraförening, Örebro folkkör, Bowlingklubben Fight, Folket i Bild Kulturfront, Folkets Hus och Park i Laxå, Örebro Afghanistankommitté, Then Gyldene Dolmens Orden, Naturskyddsföreningen i Örebro län, Hidinge brandmäns kamratförening, Erik Lindéns och Greta Adrians klippssamlingar.

Ordnings- och förteckningsarbetet

Det ordnade beståndet har vuxit med 202 volymer (2003 – 253) vilket motsvarar 11,6 hyllmeter (2003 – 14,1). Dessa utgörs av 13 nyförtecknade arkiv (2003 – 31) med 112 volymer (2003 – 145) och 16 kompletterade och genomgångna arkiv (2002 – 45) med en tillväxt på 90 volymer (2002 – 108).

De två största förtecknade arkiven under 2004 var Länspostens Tidningsförenings med 79 volymer samt kompletteringen av Örebro Missionsförenings

arkiv med 76 volymer.

Under sommaren dataregistrerades berättelsesamlingarna »Min By och mitt kvarter«, »Livsbilder«, »Det är dans i Folket Park« samt »Möten med Sverige«. Förutom grunduppgifter om meddelarna noterades geografiska uppgifter samt ämnesord i berättelserna. Uppgifterna är sökbara i receptionens beståndsdatabas. Arbetet utfördes av *Stefan Andersson* och *Bo Fransson*.

Ordnings- och förteckningsarbetet har legat på en relativt låg nivå. Förlusten av två arkivarier under hösten 2003 märktes också under 2004. Dessutom har arkivets resurser varit starkt fokuserade på projektet »Bildningsborg och syndanäste«.

Folkrörelsearkivet i Karlskoga

Sedan 1994 ansvarar arkivet också för skötseln av Folkrörelsearkivet i Karlskoga. Arkivet tillhandahåller kvalificerad forskarservice en dag varannan vecka på plats i Karlskoga. Arkivlokalen i Karlskoga bibliotek används som depå till Folkrörelsernas arkiv och föreningarna i Karlskoga, som har material på arkivet, har i de flesta fall blivit medlemmar i arkivet under samma förutsättningar som andra föreningar i länet. Arkivdepån i Karlskoga finansieras fullt ut av Karlskoga kommun och ett avtal mellan Karlskoga kommun och Folkrörelsernas arkiv reglerar ansvar och insatser parterna emellan. *Yvonne Bergman* ansvarar för arbetet i Karlskoga. *Per Roth* har varit den som under första halvåret skött öppethållande och service. Under andra halvåret har *Yvonne Bergman*

Sammanställning över intäkter och kostnader för Folkrörelsernas arkiv 2004–2006			
	Bokslut 2004	Budget 2005	Budget 2006
<i>Intäkter</i>			
Statsbidrag	234 227	266 818	270 000
Landstingsbidrag	343 000	343 000	368 000
Kommunbidrag	193 500	174 150	175 000
Medlemsavgifter	147 600	150 000	155 000
Hyllavgifter	226 350	227 000	230 000
Bokförsäljning	210 499	200 000	50 000
Administrativa intäkter	131 413	150 000	150 000
Bidrag Folkparksprojektet	247 500	–	–
Ianspråkstagande av reserverade FP-pengar	250 516	–	–
Övriga bidrag	50 000	–	75 000
Räntor	4 056	4 000	4 000
Summa	2 038 661	1 514 968	1 477 000
<i>Kostnader</i>			
Lokalkostnader	615 687	620 000	625 000
Personalkostnader	411 070	450 000	460 000
Administration	90 773	90 000	95 000
Resor/traktamenten/ konferenser	38 769	40 000	40 000
Porton/frakter	23 215	25 000	25 000
Tele-/datakommunikation	22 833	25 000	25 000
Litteratur/tidskrifter	14 010	15 000	15 000
Representation	–	3 000	3 000
Marknadsföring	22 926	25 000	30 000
Föreläsningar/arrangemang/ Arkivens Dag	19	20 000	25 000
Folkparksprojektet	378 260	10 000	10 000
Folkparksbok/bokfond	391 830	30 000	20 000
Avskrivningar/inventarier	15 969	150 000	90 000
Övrigt	7 865	10 000	10 000
Årets resultat	5 435	1 968	4 000
Summa	2 038 661	1 514 968	1 477 000

och *Håkan Henriksson* ansvarat för denna service.

I Karlskoga har det mottagits 12 arkiv under året omfattande 3,38 hm. 5 arkiv omfattande 2,97 hm har förtecknats. 33 personer

besökte arkivet.

Yvonne Bergman var också Karlskoga kommun behjälplig med konsultinsatser gällande dokumenthantering, ordnings- och förteckningsarbete samt tek-

Sammanställning över samtliga medel för driften av Folkrörelsernas arkiv i Örebro län 2004

	Absoluta tal	%
Staten		
Enskilda nämndens grundbidrag	234 227	
Enskilda nämndens projektbidrag	50 000	
Projektbidrag Framtidens kultur	52 500	
Försäkringskassan för tre praktikanter	385 015	
<i>Summa statliga medel</i>	721 742	20,6
Örebro läns landsting		
Kostnad för 2,75 tjänster	1 243 836	
Verksamhetsbidrag	343 000	
Projektbidrag	100 000	
<i>Summa landstingsmedel</i>	1 686 836	48,1
Adolf Lindgrens stiftelse		
	75 000	2,1
Örebro kommun		
Verksamhetsbidrag	193 500	
Projektbidrag	20 000	
Deltidstjänst	37 156	
<i>Summa Örebro kommun</i>	250 656	7,1
Karlskoga kommun		
Kostnad för arkivdepå	55 809	
Kostnad för forskarservice	45 000	
<i>Summa Karlskoga kommun</i>	100 809	2,9
Egna medel		
Medlems- och hyllavgifter	373 950	
Försäljning	210 499	
Övriga intäkter	86 412	
Räntor	4 056	
<i>Summa egna medel</i>	674 917	19,2
<i>Summa totalt</i>	3 509 960	100,00

niska frågor kring eventuellt byggande av nya arkivlokaler.

Aktstycket och www.arkivcentrum.se

Under 2004 utkom ArkivCentrums medlemstidning Aktstycket med fyra nummer, varav ett sommar- och ett julnummer. Sommar- och julnumren trycktes i 1000 ex. I Aktstyckets två vårnummer publiceras verksamhetsberättelserna för folkrörelse- och företagsarkiven. Här ges också utrymme åt presentation av arkivmaterial och historiska artiklar och annat som kan vara av intresse för läsekretsen. Sommar- och julnumren innehåller enbart artiklar som bygger på ArkivCentrums material om länets historia. Artiklarna skrivs av personalen, men här ges också utrymme för gästskribenter. Också under 2004 spreds Aktstycket till en allt bredare krets av politiker och andra beslutsfattare samt media som ett viktigt led i institutionens informations- och förankringsarbete. Aktstycket kan också läsas på ArkivCentrums hemsida www.arkivcentrum.se som är gemensam för de bägge arkivföreningarna. Bo Fransson är webmaster. Han har utformat hemsidan och fyller den kontinuerligt med ett informativt innehåll. På hemsidan finns uppgifter om öppettider, arkivbestånd, nyheter och mycket annat. Här kan man också göra inköp från det sortiment av litteratur, vykort m m som finns på ArkivCentrum. Hemsidan har ett flertal länkar till andra hemsidor. Hemsidan har under 2004 haft 21525 besök (2003 – 20 254). Ännu en hemsida i anslutning till projektet »Bildningsborg och syndanäste«,

Balansräkning för Folkrörelsernas arkiv i Örebro län den 1 januari–31 december 2004

	2003-12-31	2004-12-31
<i>Tillgångar</i>		
Kassa	4 500,00	5 166,5
Organisationskonto	403 581,33	237 786,58
Fakturafordringar	40 105,50	132 869,50
Förbetalda hyror	150 969,00	137 871,00
Övriga förbetalda kostnader	-27 995,00	14 979,50
Fordringar Företagsarkivet	147 794,50	238 333,50
Inventarier	1,00	1,00
Andra kortfristiga fordringar	–	10 887,50
<i>Summa</i>	<i>718 956,00</i>	<i>777 895,08</i>
<i>Skulder</i>		
Skatter, anställda	10 449,00	9 980,00
Fakturaskulder	98 276,00	421 874,00
Upplupna arbetsgivaravgifter	7 322,00	5 794,00
Övriga skulder	116 000,00	116 350,00
Sociala & andra avgifter	15 589,00	8 657,00
Reserverat personal & inventarier	141 000,00	105 000,00
Reserverat Folkparksprojektet	225 516,00	–
Balanserat resultat	35 458,56	104 804,33
Årets resultat	69 345,77	5 435,75
<i>Summa</i>	<i>718 956,00</i>	<i>777 895,08</i>

www.folkpark.nu, har upprättats och redovisas nedan.

Projektet Bildningsborg och syndanäste

Också under 2004 var arkivet starkt engagerat i det institutions- och genreöverskridande projektet »Bildningsborg och syndanäste« vars syfte är att dokumentera den folkliga kultur som odlas i folkparker, bygdegårdar och Folkets hus. Medverkande i projektet var förutom arkivet, fyra av länets kulturskolor och Örebro läns museum. Projektägare var arkivet med

Göran Henrikson som projektledare. I ledningsgruppen ingick också Lars Skoghäll från Örebro läns museum och Per Sjöberg från kulturskolorna. Projektet har finansierats från Stiftelsen framtidens kultur, Sparbanks-Stiftelsen Nya, Örebro läns landsting, Karlskoga och Örebro kommuner samt Riksarkivet och Adolf Lindgrens stiftelse. Projektet var uppdelat i två faser och flera delprojekt. Den första – dokumentationsfasen – igångsattes under 2003. Presentations- och förmedlingsfasen löpte under 2004. Projektet har under 2004 omsatt sammanlagt

770 000 kr.

Arkivinventering

Ett inventeringsprojekt löper sedan 2003 och går ut på att få ett grepp på arkivsituationen i parkerna, husen och gårdarna. En byggnadsantikvarisk inventering var planerad, men fick ställas in, då projektet inte erhöll de beräknade medlen. Under arkivinventeringen fotograferas nu husen och miljöerna noggrant in- och utvändigt för att något kompensera bortfallet av den antikvariska kartläggningen. Under 2003 var inventeringen intensiv men har under förra året gått på sparlåga. Endast ett mindre antal miljöer har inventerats. Yvonne Bergman har varit ansvarig för det delprojektet.

Minnesinsamling

En minnesinsamling påbörjades under 2003 och en omfattande skrivkampanj genomfördes under det året. 133 bidrag från olika håll i landet nådde arkivet. I detta delprojekt genomfördes också ett antal intervjuer. Intervjuandet har fortsatt under 2004. Under hösten knöts Sören Gunnarsson till denna del av projektet och han har under denna tid gjort ett tiotal intervjuer framför allt med människor knutna till bygdegårdarna i länet. Bo Fransson, Göran Henrikson och Eva Dahlström har också arbetat med minnesinsamlingen.

Bok med svenska folkparksminnen

Av det insamlade materialet redigerades under våren och sommaren den första svenska boken med folkparksminnen. De flesta som svarat på skrivuppropet hade berättat om folkparkerna

I anslutning till projektet »Bildningsborg och syndanäste« arrangerades dansföreställningar på Hjalmar Bergman-teatern i Örebro på temat Folkparker.

varför redaktionen valde dessa som bokens tema. 46 skrivna minnen valdes ut och kompletterades med 14 redigerade och av intervjupersonerna godkända intervjuer. Syftet med boken var att på ett så fullödigt sätt som möjligt skildra parkerna ur publikens men också artisternas och personalens synpunkt. Kända artister söktes upp för intervjuer och geografisk representativitet eftersträvades. Stor möda lades ner på att finna ett tidsty-piskt och kongenialt illustrationsmaterial. Boken omfattar hela 368 sidor och ändå blev det tvunget att utesluta många goda berättelser. Avsikten är att ge berättarna möjlighet att bli publicerade på nätet.

Boken »Det var dans i Folkets Park. Minnen från den svenska Folkparken« trycktes i fyrfärg och i 6000 ex och kunde presenteras på bokmässan i Örebro den 12–14 november. Torsdagen

den 11 var alla författarna inbjudna och en hejdundrande bokfest i god folkparksstil med Lars Holmberg Swingband gick av stapeln i det till folkpark omfunktionerade ArkivCentrum.

Bokprojektet har letts av Göran Henrikson. Eva Dahlström har varit huvudredaktör med Bo Fransson och Göran Henrikson som medredaktörer. Bo Fransson var bildredaktör och också ansvarig för bokens grafiska utformning. En studiehandledning till boken har gjorts av Eva Dahlström.

Boken har väckt positiv uppskattning och uppmärksamhets i media över hela landet.

Musikteaterföreställningar

Ett delprojekt var fyra kulturskolors arbete med att producera musikteaterföreställningar på temat folkparker. Sko-

lorna som medverkade var de i Karlskoga, Örebro, Degerfors och Ljusnarsberg. Förberedelserna pågick under hela hösten 2003 och under våren 2004 för att mynna ut i stora föreställningar i maj–juni med flera hundra elever inblandade. Två producenter, Carina Nyström och Helli Malers, från Kulturcentralen i Örebro var projektledare.

Kulturskolan i Karlskoga och Musikskolan i Degerfors hade en heldag lördagen den 8 maj i Degerfors Folkets Park med titeln »Folkets Park 1965« med musikteater, rockgrupper, paradorkester, dans för alla åldrar m m. I Örebro hade man den 8 och 9 maj dansföreställningar på Hjalmar Bergman-teatern på temat Folkparker och i Ställdalens Folkets Park gestaltade eleverna från Ljusnarsberg den 9 maj mötet mellan den traditionella folkmusiken och det som var nytt på

»det glada 20-talet«. Den 4 och 5 juni avslutades denna del i projektet på Nya Teatern med uppskattade föreställningar av de yngre eleverna vid kulturskolan i Örebro under rubriken »*Varité på sné*«.

Utställning

Länsmuseet öppnade den 27 november 2004 en utställning om ungdomens nöjesvanor förr och nu. Den visades i tre månader runt årsskiftet och har producerats av Länsmuseet i samarbete med länets hembygdsförbunds dokumentationsgrupp och ArkivCentrum. I programverksamheten ansvarade *Bo Fransson* den 1 december för ljud- och bildspelet »*Det var dans i Folkets Park*«.

Hemsida

Projektet har en hemsida, www.folkpark.nu, som innehåller kartor, uppgifter, fotografier, affischer och dokument från parker, Folkets hus och bygdegårdar i länet. Uppgifter har fyllts på efterhand och vid projektets slut ska sidan fungera som en nätutställning om dessa folkliga miljöer i Örebro län. *Håkan Henriksson* har ansvarat för hemsidan. Under 2004 hade den 9 213 besök (2003 från mars 4 154).

Av projektet, vars planering påbörjades 2002, återstår delar av inventeringen, visst fortsatt intervjuande samt komplettering av hemsidan och fortsatt försäljning av boken. Publicering på nätet av skrivna bidrag i samarbete med Folkets Hus och Parker och Bygdegårdarna kommer förhoppningsvis att ske under innevarande år. Bokens användande i studiecirkel över hela landet kommer förhoppningsvis också att generera fler berättel-

ser.

Erfarenheterna av projektet i synnerhet samarbetet med de andra parterna har varit mycket goda. Kontakter har etablerats som förhoppningsvis leder vidare till fortsatt samarbete.

Representation, studiebesök, kurser

Göran Henrikson deltog den 10–11 februari i Riksarkivets konferens för folkrörelsearkivens chefer i Stockholm.

Den 27 februari deltog *Bo Fransson* i en kurs i papperslära på Welins tryckeri i Örebro.

Den 21–23 april deltog personalen på den Andra Svenska Arkivveckan i Stockholm. I samband med den hölls Folkrörelsernas arkivförbunds årsstämma. *Göran Henrikson* representerade arkivet.

Den 7 maj deltog *Göran Henrikson* i Örebro Missionsskolas seminarium om frikyrklig mentalitet och identitet i Asker.

Den 8–9 juni deltog *Göran Henrikson* i en utvecklingskonferens för länsfolkrörelsearkivens chefer i Uppsala.

Den 28 maj gjorde personalen en utflykt till och deltog samtidigt i Bergslagsarkivs årsmöte i Julita.

Yvonne Bergman gjorde tillsammans med två tjänstemän från Karlskoga kommun en studieresa till Åmål den 18 juni.

Den 8–10 oktober deltog *Yvonne Bergman* och *Göran Henrikson* i en lokalhistorisk konferens i Karis i Finland.

Den 21 oktober deltog *Bo Fransson* i en kurs om copyrightfrågor på Nordiska Museet i Stockholm.

Göran Henrikson deltog under våren i ett antal möten för att

bygga upp ett arkivpedagogiskt nätverk inom Uppsala landsarkivdistrikt. *Henrikson* har under året också deltagit i Agenda Kulturarvs och det därpå följande Kulturarvsrådet för Örebro län sammanträden.

Göran Henrikson och *Gun Strandh* deltog under våren i den lokalhistoriska kursen.

Besökare

I ArkivCentrums forskarsals besöksloggare har under 2004 noterats 636 forskarbesök (2003 – 917). Liggare förs gemensamt för de bägge samverkande arkiven.

Ett antal gruppbesök har också avlagts på ArkivCentrum under året. 66 grupper (2003 – 64) omfattande 1 443 personer (2003 – 1 164) personer besökte arkivet.

Därutöver har ArkivCentrum mottagit 365 besök som inte avsett forskarsalen (2003 – 365). Sammantaget blir antalet besök till arkivet under 2004 2 444 (2003 – 2 446). 183 telefonförfrågningar har besvarats (2003 – 303). 49 e-postförfrågningar (2003 – 45) och en brevförfrågning har inkommit och besvarats (2003 – 6).

Besökarsiffrorna är fortfarande höga totalt sett även om en klar nedgång bland forskarbesöken kan noteras.

Studiebesök att notera är en utredningsgrupp kring ABM-frågor (arkiv–bibliotek–museum) från Eskilstuna, en studentgrupp från universitetet i Paderborn, Örebro läns landstings regionalpolitiska nämnd och en sydafrikansk dokumentations- och arkivkollega.

Forskning

Arkivens omfattande källmaterial används fortlöpande av oli-

ka slags forskare, både fritidsforskare, studenter och akademiska forskare. 2 250 volymer (2003 – 2 800) har tagits fram till forskarna från de bägge arkiven. Antalet arbeten gjorda på arkivets material visar i sin mångfald hur många olika forskningsinsatser som görs. Följande skrifter och uppsatser, helt eller delvis baserade på källmaterial från folkrörelsearkivet, har lagts fram under 2004:

Bengtsson, Åsa, *Vita Bandet, filantroperna med den politiska rösten. En studie av en social rörelse på det politiska fältet från 1900-talets början*. D-uppsats i historia, Högskolan i Halmstad, VT 2004.

Bernström, Kerstin & Folke [red], *Örebro första baptistförsamling 150 år, del 1–2*. Örebro 2004, innehållande följande uppsatser baserade på arkivets material:

Torsten Bergsten, »Församling i förändring«.

Kerstin Bernström, »Vad gjorde kvinnorna i Betel 1854–2004?«

Kerstin Bernström, »Ungdomsverk-samheten i Betel 1897–2004«.

Ingmarie och Lars Forslin, »Betelkyrkan, förändring och utveckling av kyrkobyggnaden«.

Lars Ernestam, »Baptister i näringsliv och samhälle«.

Göran Molin, »Betelkyrkan, ett frikyrkotempel i Örebro«.

Börje Ström & Roland Almkvist, »Musik genom 150 år«.

Borglind, Hanna, *Karlsruks IF och IK Sturehov i krigstid – idrottsrörelsen under andra världskriget*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Bolin, Jan, *Parti av ny typ? Skapandet av ett svenskt kommunistiskt parti 1917–1933*. Acta Universitatis Stockholmiensis, Stockholm Studies in History 74.

Flod, Marie, *Simmande kvinnor – Örebro simsällskaps kvinnliga medlemmar 1909–1918*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Forsberg, Olle, *Matfrågan – livsmedelspolitiken i Örebro under första världskriget 1914–1918*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Revisionsberättelse

Undertecknade, utsedda att granska Folkrörelsernas arkiv i Örebro län räkenskaper och förvaltning för år 2004, får härmed avge följande berättelse.

Räkenskaperna har granskats och befunnits vara ordentligt förda samt alla inkomster och utgifter försedda med verifikationer. Kassörens årsrapport har granskats och överensstämmer med räkenskaperna.

Vid revisionen har vi sålunda funnit att allt är i sin ordning och föreslår mötet

att ge styrelsen och kassören ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar att fastställa balans- och resultaträkning.

Örebro den 23 februari 2005

Lennart Andersson
Lennart Andersson

Arild Wanche
Arild Wanche

Fransson, Bo E I, *Inte bara en massa papper. Pappers avdelning 52 – 100 år*. Örebro 2004.

Fransson, Johan & Gustavsson, Joel, *Radikala tendenser bland studenterna i Örebro i slutet av 1960-talet*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Granberg, David, *Föreningen Folkets Hus i Karlskoga up a 1939–1953*. B-uppsats i historia, Karlstads universitet, VT 2004.

Karlsson, Eva, *Vad hände i nykterhetslogen? En undersökning av IOGT-logen Allvarlig i Mariedam 1898–1902 samt 1916–1920 rörande verksamhet, medlemmar och kvinnlig representation*. C-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Kjellin, Simon, *Den gode sonen eller den ouppfostrade busungen. En studie av Örebro SSU-distrikt och SAP-distrikt 1927–1933*. C-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Laxholm, Eva-Lisa & Larsson, Mats, *Frikyrklig identitet och mentalitet i Asker under 1800-talets andra hälft*. Örebro teologiska högskolas frikyrkohistoriska forskningsprojekt. ÖTH rapport nr 22, 2004.

Linde, Tom, *Kvinnans plats i församlingen. Om kvinnor och demokrati i den tidiga väckelserörelsen, Viby baptistförsamling 1856–1875*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2004.

Lindgärde, Valborg, »Anna Andersson och nåden. Ett kvinnoliv.« I: Dahlén,

Rune W & Lindgärde, Valborg, *En historia berättas – om missionsförbundare, s 208–237*. Studio Theologica Holmiensia 10, 2004.

Nummelin, Emilia, *Barnets århundrade? En studie över Örebro barnhemsverksamhet 1919–1939*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Rosén, Daniel, *Metaforiken i baptistisk församlingssång. En studie om bildspråkets rötter och formgivning av en baptistförsamlings identitet*. Örebro Teologiska Högskolas Frikyrkohistoriska forskningsprojekt 2004.

Sandström, Mattias & Windh, Mikael, *Politiseringen inom Örebro studentkår under åren 1968–1978*. C-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Strid, Pauline, *Maktkamp inom facket. En studie av förhållandet mellan LO och de lokala avdelningarna 1938–1940*. C-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Sundblad, Elin, *Bildningssyn och studie-cirkelverksamhet inom Örebro läns ABF*. C-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Törnqvist, Fredrik, *Idrottsrörelsen – en folkrörelse? Granskning av hur IFK Örebro uppfyllde folkrörelsekriterierna 1898–1903*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Vaara, Shirley, *Gemenskap eller utanförskap – en undersökning om församlingstukt inom Filadelfia församling i Örebro under 1950–1970-talen*. B-uppsats

i historia, Örebro universitet, VT 2004.

Vålvik, Åsa, *Leverans- och förtecknings-situationen hos Folkrorelsernas arkiv för Värmland – förändringar under åren 1993–2003*. B-uppsats i Arkivkunskap, Karlstads universitet, VT 2004.

Gymnasisternas projektarbeten har inte varit tillgängliga för denna sammanställning.

Undervisning och bildningsarbete

Liksom tidigare år har Universitetets elever i historia haft lektioner på arkivet, då ArkivCentrums material och uppslag till uppsatsämnen diskuterats. Besök har också gjorts av elever från gymnasieskolorna i länet.

Vidare har lärarkandidater i historia och samhällsvetenskap fått undervisning i hur man använder arkivmaterial i skolarbetet. Kursen i vård- och medicinhistoria på Universitetet har också orienterats i det material som finns för forskning.

Utöver studenter och skolelever har släktforskargrupper, studiecirkel och föreningar besökt arkivet under året.

De visningar och presentationer som genomförs i samband med studiebesök och möten är ett mycket viktigt medel för att förankra arkivet och möda läggas ner på att göra presentationerna trevliga och informativa.

Den 21 januari medverkade *Yvonne Bergman* som expert vid starten av en grävciirkel i Fjugestas 70-talshistoria.

Bo Fransson och *Göran Henrikson* medverkade under Arkivveckan den 21–23 mars med var sitt föredrag: Fransson om Jan i Grebo och Henrikson om enskilda arkiv.

Den 29 mars undervisade *Göran Henrikson* på kursen i arkiv-

vetenskap vid Uppsala universitet.

Den 28 april medverkade *Yvonne Bergman* i en »gräv på nytt«-konferens i Uddevalla och den 7 maj deltog hon, också som medverkande, i en konferens i Falun arrangerad av Dalarnas hembygdsförbund med syftet att sammanföra arkiv och hembygdsföreningar.

Den 24 oktober föreläste *Håkan Henriksson* om Vikers föreningshistoria vid Vikers socialdemokratiska förenings 80-årsjubileum.

Den 27 oktober föreläste *Yvonne Bergman* om arkivkunskap och *Håkan Henriksson* om fotohantering på en Agenda K-kurs på Länsmuseum.

Den 22 november arrangerade ABF en samling kring temat Torparliv. *Håkan Henriksson* medverkade och 22 intresserade deltog i träffen.

Den 1 december arrangerade Regionutveckling och Kommunförbundet en träff med kommunernas kulturpolitiker på ArkivCentrum. *Yvonne Bergman* och *Göran Henrikson* medverkade under konferensen med information om arkivens roll i kulturarvspolitiken.

Under våren och hösten har *Yvonne Bergman* och *Håkan Henrikson* medverkat med föreläsningar på Lokalhistoriska sällskapets kurs i Lokalhistoria i Örebro län. *Håkan Henriksson* har ansvarat för undervisningen för universitetets studenter om materialet på ArkivCentrum liksom för de flesta skolgrupperna.

Håkan Henriksson var under våren kursansvarig för universitetets kursen Bergshantering och Berslagsbygd i Lindesberg samt där även medverkat som föreläsare.

Lokalhistorisk kurs

Höstterminen 2004 startade Lokalhistoriska sällskapet för sjätte gången sin 2-terminerskurs i lokalhistoria. Hela 41 elever följer kursen som har *Yvonne Bergman* och *Sören Klingnéus* som kursledare. Lärarna hämtas förutom från Universitet, från Örebro läns museum, Örebro stadsarkiv, ArkivCentrum och Länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Kursen är ett utmärkt exempel på ett positivt samarbete mellan kulturarvsverksamheter i länet. Huvudman för kursen är Lokalhistoriska sällskapet i samarbete med Folkuniversitetet och ArkivCentrum.

Arrangemang och utåtriktade aktiviteter

Den 29 januari arrangerades på ArkivCentrum en hindermsöföreläsning i samarbete med Lokalhistoriska sällskapet. Föreläsare detta år var den kända publicisten *Yrsa Stenius* som höll en föreläsning om Albert Speer. 80 besökare åhörde den fängslande föreläsaren. Föredraget kunde i efterhand följas på ArkivCentrums hemsida.

Den 18 mars hölls en föreläsning i samarbete med Lokalhistoriska sällskapet: »Spelman Glys och den närkingska spelmansmusiken« var rubriken och levande fiolmusik framfördes för första gången på ArkivCentrum av föredragshållaren *Thomas Eriksson*.

Musik blev det också samt bilder på de två musikcaféer den 19 och 26 mars som ordnades i lokalerna och då *Bo Fransson* visade sin multimediashow »50-talet i backspegeln«. En entusiastisk publik på sammanlagt över 100 personer fikade, sjöng allsång

B-Post

Avsändare:
ArkivCentrum Örebro län
Nikolaigatan 3
702 10 ÖREBRO

och stortrivdes tillsammans med arkivets kände radio- och nöjesprofil.

Den 29 september höll *David Damell* en föreläsning: »Bron- och järnålderns bergsmän«. Det var ett samarrangemang mellan ArkivCentrum och Lokalhistoriska sällskapet och lockade 50 åhörare.

Välbesökt bokmässa och hälsosam Arkivens dag

Som under tidigare år samverkade arkivföreningarna på ArkivCentrum med Örebro läns museum och Örebro läns hembygdsförbund kring ett bokbord på länets bokmässa på Örebro slott den 12–14 november. Den nya boken »*Det var dans i Folkets Park*« lanserades på mässan, dels genom att *Bo Fransson* visade det nya multimedialprogrammet med samma namn dels genom att *Peter Flack*, som är en av berättarna i boken, samt *Bo Fransson* och *Göran Henrikson* intervjuades av *Martin Dyfwerman* i Martins soffa. Inslaget sändes senare i Sveriges Radios P 4.

Arkivens dag gick som vanligt av stapeln andra lördagen i november vilket alltså sammanföll med bokmässan. Detta år valdes ingen samfäll utställning utan varje arkiv ansvarade för sitt eget arrangemang. Det centralt anbefallda temat var Kommunikation. ArkivCentrums tema blev av naturliga skäl Folkparken. *Bo Franssons* bildspel kommunicerades tre gånger under dagen för en publik på 200 personer. Tipspromenad på temat

fanns också liksom en affischutställning. Lokalhistoriska Sällskapet sålde antikvariska böcker och arkivet den nya folkparksboken.

Nio andra arkiv i länet hade Öppet Hus den här dagen och sammantaget kom 800 personer till dessa viktiga kulturarvsinstitutioner.

Yvonne Bergman var den som höll i ArkivCentrums och länets AD-arrangemang.

Lokaler – Ny depå i Fjugesta

Under 2003 öppnade ArkivCentrum en depå i Fjugesta. Under det året monterades det begagnade hyllmateriel som förvarats på annat håll i Västernärke i depån och de fasta hyllorna har en kapacitet på drygt 300 hm. Det är framför allt Företagsarkivet som har fört över material till depån, men också Folkrorelsearkivet har kört över några skrymmande leveranser till den nya lokalen. Där förvaras för folkrörelsearkivets räkning 116 hm.

Avslutning

2004 har varit ett intensivt och händelserikt år på ArkivCentrum i mycket präglad av projektet »*Bildningsborg och syndanäste*«. Den första boken med svenska folkets folkparksminnen har givits ut av arkivet och det är något vi kan vara stolta över. Samtidigt har verksamheten i stort kunnat bedrivas i vanlig omfattning. Besökarantalet har varit konstant även om forskarbesöken minskat under året. I övrigt har efterfrågan på våra tjänster

Arbetsplan för 2005–2006

- Avsluta projektet »Bildningsborg och Syndanäste«
- Inreda delar av Fjugestadepån med rörliga hyllor
- Öka insatsen i ordnings- och förteckningsarbetet
- Utreda organisation och samarbetsformer på ArkivCentrum
- Fortsatt satsning på lokalhistorisk verksamhet

varit stor. Intresset för kulturarvet ökar kontinuerligt och ArkivCentrum fyller en viktig roll som mötesplats för lokalhistoriska aktiviteter. Det finns all anledning att se ljusst på framtiden även om det ekonomiska läget försämrats något genom Örebro kommuns besparingar.

Avslutningsvis vill vi rikta ett varmt tack till alla: personal, finansärer, medlemsorganisationer och samarbetspartners för insatser, stöd och samarbete under 2004.

Styrelsen

ArkivCentrum Örebro Län

Folkrörelsernas Arkiv i Örebro Län
och Örebro Läns Företagsarkiv
i samarbete

Nikolaigatan 3 • 702 10 ÖREBRO
Tfn 019-611 2900 (även textttfn)
Fax 019-611 81 20
E-post:
arkivcentrum@arkivcentrum.se
Internet: www.arkivcentrum.se

Öppet måndag, onsdag–fredag
kl 08.30–17.00
och tisdagar kl 08.30–20.00
lunchstängt kl 12.00–13.00